

- Με τον Βασίλη Κασιμάτη και τον Μενέλαο Τσαούση
- With Vasilis Kasimatis and Menelaos Tsaousis
- **Απομαγνητοφώνηση: Σελίδα 1 με 6 / Transcript: Page 6 till the end**

Απομαγνητοφώνηση

Ανδρική Φωνή: Είναι τα podcast του hoponinclusion.com

Αθηνά Κρητικού: Σήμερα είναι κοντά μας ο Βασίλης Κασιμάτης και ο Μενέλαος Τσαούσης. Ο Βασίλης Κασιμάτης είναι διευθυντής Συλλόγου Συνδρόμου Down Ελλάδος και μέλος της ΚΟΙΝΣΕΠ Puzzle. Ο Μενέλαος Τσαούσης είναι διευθυντής στο Παιδικό Χωριό SOS της Βάρης και της Στέγης Νέων Αθηνών και εκπαιδευτής κινητικότητας και προσανατολισμού για άτομα με προβλήματα όρασης.

Ανδρική Φωνή: Αναπηρία; Μην κολλάς στα στερεότυπα. Συζητάμε χωρίς φίλτρα όλα τα τι, πώς και γιατί που μας προβληματίζουν.

Βασίλης Κασιμάτης: Μενέλαε!

Μενέλαος Τσαούσης: Βασίλη!

Βασίλης Κασιμάτης: Επειδή πολλές φορές το σκέφτομαι και σκέφτομαι ότι όλες, αυτό τον καιρό που κουβεντιάζουμε για την αποϊδρυματοποίηση, τελικά όλες αυτές οι δομές που πρέπει να πάνε; Τι πρέπει να γίνουν; Εσύ είσαι στα Παιδικά Χωριά SOS, πώς το βλέπεις το κομμάτι της αποϊδρυματοποίησης; Τι σημαίνει, δηλαδή, κλείνουμε με τα Παιδικά Χωριά SOS; Γιατί βάζω στοίχημα ότι θα μου πεις, ναι και εγώ θέλω να κλείσουν, και τα παιδιά;

Μενέλαος Τσαούσης: Ναι. Καταρχήν τα Παιδικά Χωριά SOS δεν είναι ένας οργανισμός που υποστηρίζει μόνο παιδιά, που φιλοξενεί μόνο παιδιά στα χωριά. Έχει και πάρα πολλές άλλες δραστηριότητες και

κινείται συνολικά στο χώρο της παιδικής προστασίας. Και τα Παιδικά Χωριά SOS πιστεύουν πάρα πολύ στην αποϊδρυματοποίηση και δεν την πιστεύουμε μόνο τα τελευταία χρόνια που εφαρμόζεται και επίσημα από το κράτος, την πιστεύουμε εδώ και αρκετά χρόνια και αγωνιζόμαστε εδώ και πάρα πολλά χρόνια και πριν ξεκινήσει το τελευταίο πρόγραμμα που τρέχουμε όλοι πλέον της αποϊδρυματοποίησης, τα Παιδικά Χωριά SOS συνεργάζονταν με οικογένειες και έδιναν παιδιά σε αναδοχή. Σημαντικό αριθμό παιδιών.

- Η αναδοχή, λοιπόν είναι ένας...

- Αναδοχή, ναι, αναδοχή που μπορεί να δουλέψει πάρα πολύ καλά σε μικρές ηλικίες, όπως και η υιοθεσία, αλλά και άλλα προγράμματα για μεγαλύτερες ηλικίες παιδιών που εκεί βλέπουμε ότι δε δουλεύει το κομμάτι της αναδοχής και μέχρι σήμερα δεν έχει δουλέψει. Είναι πολύ μικρό το ενδιαφέρον ενός υποψήφιου αναδόχου να πάρει ένα παιδί έφηβο ή ακόμα περισσότερο ένα παιδί που μπορεί να έχει και κάποιες δυσκολίες και κάποια ζητήματα συμπεριφοράς.

- Η υιοθεσία;

- Και η υιοθεσία, και η υιοθεσία.

- Έχω μια φίλη στην Καλαμάτα, έχασε το παιδάκι της, την κόρη της πριν από 2 χρόνια και προσπαθεί τώρα να υιοθετήσει ένα παιδάκι. Πρόκειται για ένα ζευγάρι έτσι, πολύ οργανωμένο, αρκετά εύπορο οικονομικά, δεν έχουν άλλο παιδί, δεν μπορούν να κάνουν παιδί και θέλουν να υιοθετήσουν ένα παιδί και βρίσκουν τεράστια εμπόδια. Ποιος βάζει όλα αυτά τα εμπόδια;

- Κοίταξε να δεις Βασίλη, υπάρχουν μερικά αντικειμενικά πράγματα. Δηλαδή, αν κάποιος θέλει να υιοθετήσει ένα παιδί μικρής ηλικίας, και όταν λέμε μικρής ηλικίας ενός, δύο, τριών ετών, εκεί η προσφορά είναι πάρα πολύ μικρή και η ζήτηση μεγάλη. Υπάρχουν πολλοί υποψήφιοι που δηλώνουν ότι θέλουν να κάνουν αναδοχή ή και υιοθεσία σε ένα μικρό παιδί. Όταν πηγαίνουμε στην ηλικία των 8 ετών και πάνω εκεί το ενδιαφέρον μειώνεται σε τεράστιο βαθμό, δηλαδή υπάρχει προσφορά και δεν υπάρχει καθόλου ζήτηση. Άρα ίσως αυτό πρέπει να δούμε και να αναθεωρήσουμε και να καταλάβουμε πόσο σημαντική υποστήριξη μπορεί να προσφέρει κάποιος, είτε ένα φυσικό πρόσωπο, είτε μια οικογένεια, είτε ένα άλλο σχήμα, πόσο σημαντική βοήθεια μπορεί να προσφέρει σε ένα παιδί που αντιμετωπίζει κάποιες δυσκολίες, μια αναπηρία, είναι λίγο μεγαλύτερο σε ηλικία και δεν είναι το παιδί 2 - 3 ετών, αλλά είναι 8, 9, 10 ή ακόμα περισσότερο μπορεί να έχει και κάποια στοιχεία παραβατικότητας ή συμπεριφοράς δύσκολης. Σαν χώρα δεν έχουμε αναπτυχθεί σε αυτό το κομμάτι, όπως άλλες χώρες που έχουν ξεκινήσει πιο πολλά χρόνια και δουλεύουν αυτό το κομμάτι και εκπαιδεύουν την κοινωνία προς αυτή την κατεύθυνση και εκεί πρέπει να συνεργαστούμε όλοι μαζί, να πετύχουμε αυτό το στόχο, γιατί αυτό είναι το κομμάτι που αυτή τη στιγμή έχουμε μείνει πίσω.

- Ξέρεις, πριν από πολλά πολλά χρόνια ήμουν εθελοντής μαζί με τη γυναίκα μου σε ένα φορέα παιδικής προστασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης στον Περισσό.

- Βεβαίως. Ναι, ναι.

- Εκεί γνωρίσαμε έναν νεαρό, τον Κύριλλο.

- Σημαντικός φορέας που έχουν περάσει πολλά παιδιά, έχω γνώση του Περισσού, ναι.

- Σαφέστατα. Στα 12 του είχε κάνει 3 απόπειρες αυτοκτονίας. Βρισκόταν στην Ελλάδα με τη μητέρα του που εκδιδόταν. Μπήκε λοιπόν σε αυτά τα ιδρύματα, τα πέρασε όλα τα ιδρύματα και είχε περάσει από όλους τους φορείς. Συνέχισε να τον υποστηρίζει η γυναίκα μου ως ψυχολόγος για πολλά χρόνια και είχαμε αποκτήσει μία πολύ καλή σχέση μαζί του. Στα 18 του 19 του πια, που έφυγε από τα ιδρύματα, έκλεψε από ένα ψιλικατζίδικο, 7 €. Τον πιάσανε την ώρα που έβγαινε από την πόρτα, τον πήγαν στο Δικαστήριο, στο Δικαστήριο όταν πήγε, ο δικαστής είπε δεν μπορώ να δικάσω έναν άνθρωπο για 7 € προς Θεού, αλλά φίλε, εσύ είσαι παράνομα στη χώρα. Και είσαι παράνομα λέει στη χώρα γιατί όλα αυτά τα χρόνια που πέρασες όλα αυτά τα ιδρύματα κανείς δεν σου έδωσε, τώρα ιθαγένεια, αυτά όλα δεν τα ξέρω τα νομικά ή μη μόνον αν κάνεις αίτημα για ανθρωπιστικούς λόγους να σου δοθεί άσυλο και θα σου δοθεί εσένα λογικά γιατί είναι λάθος δικό μας που δεν έχεις πάρει νόμιμη διαμονή εδώ στη χώρα. Έκανε το αίτημα, βρέθηκε σ' ένα υπόγειο στην Καισαριανή στη φυλακή, εκεί στο κρατητήριο, να διαβεί με άλλους 7 - 8 κρατούμενους και σε έναν - ενάμιση μήνα, αποπειράθηκε πάλι να αυτοκτονήσει. Μας φώναξαν τότε με τη γυναίκα μου, γιατί ήμασταν το μόνο του υποστηρικτικό περιβάλλον και μας είπε ο διοικητής ότι αυτό και αυτό έκανε ο Κύριλλος. Του λέμε: «Εντάξει, έχει φρικάρει ενάμιση μήνα είναι στο υπόγειο.» μας λέει: «Κοιτάξτε, θέλουμε, θέλω να 'μαι λέει δίκαιος και σε εσάς και τίμιος και σ' εκείνον και σ' εσάς, θα μείνει 18 με 20 μήνες, λέει, εκεί πριν βγει, πριν εκδικαστεί η υπόθεσή του για το άσυλο. Όχι, εγώ δε θέλω να μείνω πήρε την αίτηση, την έσκισε και εν μία νυκτί βρέθηκε στην Ουκρανία, όπου τώρα είναι στον πόλεμο, όπου τώρα είναι στον πόλεμο. Εκεί καταλήγει, ότι δεν τον θέλει καθόλου, αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει όταν πήγε και εκεί, έχει μια πολύ δύσκολη ιστορία. Αλλά, λέω, πάντως ότι δηλαδή τους νέους, κάθε νέο που δρα πλέον έξω λίγο από το στερεοτυπικό, είτε αυτοί είναι άνθρωποι νέοι με αναπηρία, είτε είναι αυτοί, αργούν πάρα πολύ οι διαδικασίες.

- Αργούν πάρα πολύ οι διαδικασίες και Βασίλη μου περιέγραψες μία περίπτωση ενός παιδιού που έχει μεγαλώσει σε ιδρύματα και ένα παιδί, το οποίο διαφοροποίησε τη συμπεριφορά του, ξεκινώντας από μια ίσως ελαφριά παραβατικότητα στην αρχή, μέχρι να καταλήξει εκεί που περιέγραψες. Κατά την άποψή μου, που βασίζεται και στα βιώματα που έχω από την εμπειρία μου σε ιδρύματα, αλλά και από την επιστημονική γνώση, θεωρώ ότι τα ιδρύματα δεν έχουν καμία δυνατότητα να μπορέσουν να υποστηρίξουν ένα παιδί με αυτά τα χαρακτηριστικά. Αυτό το παιδί πιθανότατα χρειάζεται, χωρίς να σημαίνει ότι αν το είχε απαραίτητα θα πήγαινε καλά στη ζωή του, αλλά από εκεί θα πρέπει να ξεκινήσουμε, από το κομμάτι της ανάπτυξης μιας σχέσης, μιας σχέσης με πρόσωπα σταθερά, πρόσωπα αναφοράς. Αυτό δυστυχώς τα ιδρύματα ούτε το έχουν σαν κεντρικό στόχο για την υποστήριξη των παιδιών που φιλοξενούν, ούτε έχουν και τη δυνατότητα και πολλές φορές τη γνώση και τη φιλοσοφία για το πόσο σημαντική είναι αυτή η σχέση. Αν δεν αναπτυχθεί αυτό το κομμάτι και δεν δουλέψει καλά, το πιθανότερο είναι ότι το παιδί δεν θα έχει καλή εξέλιξη στη ζωή του και καλή κατάληξη ή θα έχει συμπτωματικά καλή εξέλιξη και καλή κατάληξη. Το πιθανότερο είναι ότι θα είναι πιο δύσκολα τα πράγματα στη ζωή του, γι' αυτό πιστεύουμε ότι σε ένα ίδρυμα...

- Με πληγώνει, που λες ότι κατά πάσα πιθανότητα ένα παιδί που μπαίνει σε ένα ίδρυμα παιδικής προστασίας, κατά πάσα πιθανότητα δεν θα έχει καλή εξέλιξη.

- Αυτό πλέον το έχουμε διαπιστώσει και ερευνητικά, έχει διαπιστωθεί και ερευνητικά ότι η εξέλιξη των παιδιών που μεγαλώνουν σε ιδρυματικά πλαίσια φιλοξενίας δεν είναι αντίστοιχη με την εξέλιξη ενός παιδιού που μεγαλώνει σε οικογενειακό περιβάλλον. Και αυτό Βασίλη, που σίγουρα έχει ακουστεί πολλές φορές και σε συνέδρια, αυτό προέκυψε από πολύ μεγάλες έρευνες που έχουν ξεκινήσει από τη δεκαετία του '80, αλλά κυρίως στη δεκαετία του '90 και κυρίως στη Ρουμανία, όπου εκεί υπήρχε ένας

πολύ μεγάλος αριθμός παιδιών που μεγαλώνουν σε ιδρύματα και έγιναν έρευνες από σημαντικούς επιστήμονες και τότε ίσως βγάλαμε κάποια συμπεράσματα τα οποία έχουν επηρεάσει από 'κει και πέρα όλη αυτή την εξέλιξη σε παγκόσμιο επίπεδο, που πιστεύουμε πλέον όλοι ότι πρέπει να φτάσουμε στην αποϊδρυματοποίηση. Πρέπει να κλείσουμε τους χώρους φιλοξενίας και πρέπει όλα τα παιδιά να οδηγηθούν και να μεγαλώνουν σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, όσο το δυνατόν περισσότερο γίνεται.

- Αν σου δίνανε, έβρισκες ένα ίδρυμα αύριο το πρωί και σου έδινε 50 εκατομμύρια για να φτιάξεις μία υπηρεσία η οποία θα υποστηρίζει νέους, όπως αυτούς που κουβεντιάζουμε τόση ώρα και νέους με αναπηρία, ας το πούμε λειτουργικούς, είτε αυτό θα ήταν στο κομμάτι της εκπαίδευσης, θα ήταν στο κομμάτι της εργασίας, της κατοικίας. Τι θα έφτιαχνες;

- Δεν ξέρω αν χρειάζεται ένα πράγμα, ή ίσως συνδυασμός πραγμάτων. Σίγουρα πάντως, ο χώρος φιλοξενίας να προσομοιάζει σε αυτό που λέμε οικογενειακό μέτρο. Μέσα στον αστικό ιστό, σε σπίτι ή σε σπίτια με μικρό αριθμό, δηλαδή 4 έως 6 παιδιά ή άτομα σε κάθε σπίτι, προσπαθώντας να εξατομικεύσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο γίνεται τις ανάγκες, όπως πρέπει να κάνει και μια οικογένεια. Δηλαδή έχεις ένα παιδί, πέφτεις πάνω στο παιδί, κοιτάς τις ανάγκες του και προσπαθείς να κάνεις ότι καλύτερο γίνεται. Αν έχεις 2 παιδιά κοιτάς για αυτά τα 2 παιδιά τι καλύτερο μπορείς να προσφέρεις. Έτσι ακριβώς πρέπει να λειτουργεί και ένας χώρος φιλοξενίας παιδιών.

- Προσωπική περιέργεια αυτό που θα ρωτήσω: Οι μητέρες στα Παιδικά Χωριά SOS, πώς λειτουργεί αυτό το μοντέλο;

- Έχει λειτουργήσει αρκετά καλά από πλευράς αποκατάστασης αυτού που λέγαμε και πριν, της σχέσης που πρέπει να αναπτύξει ένα παιδί, δηλαδή με ένα σταθερό πρόσωπο αναφοράς που το παιδί μπορεί να στηριχθεί επάνω του. Προσπαθούμε και οι μητέρες, αυτές που υπάρχουν, να έχουν το προφίλ της μητέρας, της "Ελληνίδας μάνας" που λέμε έτσι χαριτολογώντας. Τα παιδιά εμπιστεύονται αυτά τα πρόσωπα, τους αρέσει να τις αποκαλούν "μητέρα", "μαμά" ή οτιδήποτε άλλο.

- Τους αρέσει; Των παιδιών ή στις μητέρες;

- Τους αρέσει, των παιδιών ναι.

- Της μητέρας;

- Και της μητέρας, ναι, τον αποδέχεται αυτό τον ρόλο. Ξέρουν ότι δεν είναι η βιολογική τους μαμά. Όλα τα παιδιά μας έχουν ούτως ή άλλως, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, έχουν βιολογική μητέρα και έχουν και επικοινωνία αρκετά, δηλαδή αρκετά από τα παιδιά μας έχουν επικοινωνία με τη μητέρα τους, αλλά χτίζουν μια σχέση με τη μητέρα SOS, η οποία είναι και αυτή μια σχέση ζωής. Να σου δώσω ένα παράδειγμα, έχουμε μητέρες οι οποίες πια έχουν βγει στη σύνταξη, στη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας μπορεί να μεγαλώσανε και 20, 25, 30 παιδιά, υπάρχουν μητέρες που έχουν μεγαλώσει τέτοιο αριθμό παιδιών, αυτές οι μαμάδες κάνουν περιοδείες σε όλη την Ελλάδα. Πηγαίνουν σε βαφτίσεις, σε γάμους, σε σημαντικές στιγμές της ζωής των παιδιών και τις υποστηρίζουμε.

- Έχει γράψει καμία βιβλίο;

- Όχι. Υπάρχουν μαμάδες, οι οποίες έχουν να σου διηγηθούν εξαιρετικές εμπειρίες.

- Μαμά 25 παιδιών, ας πούμε, ξέρεις.

- Και μαμάδες, οι οποίες έχουν εισπράξει όλη αυτή την αγάπη των παιδιών.

- Δεν προσκολλώνται με τα παιδιά; Δηλαδή να κολλήσει, να είναι πάνω τους ή δουλεύει τα όρια; Δουλεύετε τα όρια;

- Υπάρχει ο κίνδυνος της προσκόλλησης, αλλά δουλεύουμε τα όρια, υποστηρίζονται σε μεγάλο βαθμό, οπότε ακόμα και στην περίπτωση που πάνε να ξεφύγουν, εντός εισαγωγικών, έχουν την αντίστοιχη υποστήριξη για να μην... να σταματάει η προσκόλληση. Θα σου πω ότι δυσκολευόμαστε πάρα πολύ πλέον να βρούμε μητέρες στο προφίλ εργαζόμενης, γιατί η μητέρα είναι εργαζόμενη, είναι πάρα πολύ δύσκολο προφίλ για τη σημερινή εποχή και δε βρίσκουμε μαμάδες. Άλλες χώρες που δεν βρίσκαν μαμάδες πριν κλείσουν τα χωριά είχανε δοκιμάσει και πατέρα SOS. Εμείς εδώ στην Ελλάδα δεν το έχουμε δοκιμάσει. Σκεφτήκαμε κάποια στιγμή να δοκιμάσουμε ζευγάρι, πατέρα - μητέρα, αλλά δεν το δοκιμάσαμε. Ο ρόλος του μπαμπά, προσπαθούμε να τον αναπληρώσουμε αφενός μεν με το διευθυντή του ιδρύματος, ο οποίος έχει ένα ρόλο. Εγώ ως πούμε, έχω ένα ρόλο συμβολικό, σαν συμβολικός μπαμπάς των παιδιών. Μέχρι πρόσφατα μάλιστα ο διευθυντής με την οικογένειά του, έμενε μέσα στο χωριό. Εγώ είμαι πρώτος διευθυντής που μένει εκτός χωριού, οι προηγούμενοι μένανε. Και οι παιδαγωγοί που συνήθως είναι άντρες, οι παιδαγωγοί, οπότε συμπληρώνεται λίγο ο ρόλος και συμφωνώ μαζί σου τα παιδιά έχουν ανάγκη και το μπαμπά. Ένας ρόλος, στη χώρα μας αρκετά υποβαθμισμένος, αλλά νομίζω ότι είναι κάτι το οποίο πρέπει να το δουλέψουμε περισσότερο και σε ατομικό επίπεδο, εμείς σαν μπαμπάδες αλλά και συλλογικά η ελληνική κοινωνία στο ρόλο του μπαμπά.

- Τελικά για σένα, αν είχες να κόψεις κάτι από έναν, από όλους αυτούς τους φορείς που δούλεψες και που πέρασες, τι θα έκοβες που νομίζεις ότι ενίσχυε τον ιδρυματισμό;

- Δε ξέρω αν θα έκοβα κάτι ή αν θα έκοβα αυτό που λέμε ιδρυματική φιλοξενία στο σύνολό της. Δεν πιστεύω στην ιδρυματική φιλοξενία πλέον, ακούγεται λίγο οξύμωρο γιατί είμαι διευθυντής ενός ιδρύματος, παρότι εμείς δεν μας αρέσει να λέμε ότι είμαστε ίδρυμα, αλλά είμαστε ένας χώρος φιλοξενίας παιδιών, που λειτουργούμε με διαφορετικές προδιαγραφές, πιστεύουμε πάρα πολύ στην αποϊδρυματοποίηση και δουλεύουμε πολύ το κομμάτι των παιδιών, προκειμένου να πάνε σε μια οικογένεια, να μη μένουν μεγάλο χρονικό διάστημα στο χωριό και το κάνουμε και στην πράξη. Σήμερα αποχαιρέτησα 2 παιδιά από το χωριό που φύγαν και πήγαν σε μια οικογένεια.

- Τι ωραία!

- Την προηγούμενη βδομάδα ακόμα ένα και την επόμενη επίσης.

- Αυτού του είδους τη δουλειά, τη φαντάζομαι όπως αυτούς εκεί στην Αίγινα, στο κέντρο, στο καταφύγιο, εκεί που είναι τα πουλιά, που ελευθερώνεις ένα πουλί που απελευθερώνεις έναν αετό, πραγματικά.

- Κανονικά και κάνουμε και πάρτι κάθε φορά που συμμετέχουν όλα τα παιδιά και ο ανάδοχος γονιός που θα φύγει με το παιδί. Καλούμε και τους φίλους των παιδιών από το σχολείο, κάνουμε ένα πολύ μεγάλο πάρτι. Περάσαμε πάρα πολύ ωραία, χορέψαμε, περάσαμε καλά.

- Σε ευχαριστώ πάρα πολύ!

- Εγώ σε ευχαριστώ, Βασίλη! Χάρηκα πάρα πολύ που σε είδα και να μη χανόμαστε.

- Να μη χανόμαστε. Να είσαι καλά.

- Έτσι. Να 'σαι καλά.

Ανδρική φωνή: Αναπηρία; Μην κολλάς στα στερεότυπα. Για να μάθουμε να ζούμε μαζί σε έναν κόσμο για όλους.

Για να μη χάσετε κανένα επεισόδιο από τα podcast του Hop On Inclusion ακολουθήστε μας στο Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts, Podbean και φυσικά στο hopeninclusion.com.

Transcript

Male Voice: These are the hopeninclusion.com podcasts

Athena Kritikou: Vasilis Kasimatis and Menelaos Tsaousis are with us today. Vasilis Kasimatis is the Director of the Down Syndrome Association of Greece and a member of the KOINSEP Puzzle. Menelaos Tsaousis is the Director of the SOS Children's Village of Vari and the Athens Youth Shelter as well as a mobility and orientation trainer for the visually impaired.

Male Voice: Disability? Don't stick to stereotypes. We discuss without filters all the What, How and Whys that trouble us.

Vasilis Kasimatis: Menelae!

Menelaos Tsaousis: Vasili!

Vasilis Kasimatis: Because I often think about the issue of deinstitutionalization since we have been talking about it all this time, and I ask myself what will happen to all these facilities, what will become of them? Since you work for the SOS Children's Villages, how do you regard deinstitutionalization? More specifically, does this mean that we are shutting down the SOS Children's Villages? I bet you're going to tell me, yes, I want them closed. But what about the children?

Menelaos Tsaousis: Yes, well. First of all, SOS Children's Villages are not an organization that only supports and hosts children in its villages. It also has many other activities and is very dynamic in the field of child protection. SOS Children's Villages also believe very much in the concept of deinstitutionalization, and this isn't just in the last few years when it has been officially implemented by the state, we have believed in it for several years and we have been fighting for many years towards this direction. Even before the start of the last program implementing deinstitutionalization, SOS Children's Villages had worked with families and placed many children in foster care... A significant number of children.

- Fostering, then, is a...

- Yes, fostering... Fostering works very well at young ages, just like adoption. However we also run other programs for older children because we have observed that fostering does not work well in that age group. This is because there is very little interest for a prospective foster carer to take in a teenager, or even more so, a child who may have difficulties and behavioral issues.

- Adoption?

- Yes adoption also.

- I have a friend who lives in Kalamata, who lost her child, her little girl 2 years ago and has been trying to adopt a child since then. The family in question is very settled, quite financially affluent, have no other children and cannot have a biological child of their own. They would like to adopt a child, yet they are facing huge obstacles. Who is placing all these obstacles?

- You see Vasilis, there are objective issues that we have to look at to answer this question. For instance, if someone wants to adopt a very young child, and when I say young, I mean one, two, three years old and this is where the demand exceeds the supply. There are so many candidates who want to foster or adopt a very young child. However when we are talking about ages of 8 and above, the interest decreases to an incredible degree, that is, there is supply but there is no demand at all. So maybe this is what we need to look at, reconsider and understand how important the support of someone can be, whether it is an individual, a family, or another type of family unit. What is significant is the care and support these persons can offer a child who has difficulties, a disability, is a bit older, not 2 or 3 but 8, 9, 10. Even more challenging is the child who has shown signs of delinquency or adverse, difficult behavior. Unfortunately, we as a country (Greece) have not evolved enough in this area, as other countries have. They have worked diligently towards this direction and have raised awareness in their communities. This is where we have to work all together, to achieve this goal because this is the area where we lag behind.

- You know, many, many years ago I volunteered with my wife in a child protection institution of the Ministry of Justice in the municipality of Perissos.

- Of course. Yes, yes.

- There we met a young man, Kyrillos...

- ... An important institution that many children have passed through. Yes, I know of Perissos.

- Absolutely. So, at the age of 12, he had already tried to commit suicide 3 times. He lived in Greece with his mother, who, however, was being extradited back to her country. Therefore, he passed through all the institutions, all the children's homes. My wife supported him as his psychologist for many years and we had a very good relationship with him. When he was 18 or 19, after having left the institution, he stole €7 from a convenience store. They caught him on his way out, took him to Court, and there the judge said, "I can't charge a man for €7 for goodness' sake, but young man, you're in the country illegally. You are illegal, because all these years you spent in all these institutions, no one told you to apply for citizenship.". Now, I don't know all the legal procedures and if he had requested asylum and thereafter for permanent residency, he would have been granted it. Logically he should have obtained residence in our country since it was our fault he had not submitted his application. So he made the legal request, but he ended up in a prison in Kaisariani, a detention center, living with 7-8 other detainees. After a month-and-a-half, he tried to kill himself again. My wife and I were called there, because we were his only supportive environment. The police chief told us that Kyrillos did this and that... we told him "Okay, he's been freaking out for a month and a half, he's been in a basement.". And then he tells us "Look, we want, I want to be fair and honest with both you and him. He will stay here 18 to 20 months before he gets out, before his case is heard." "No" Kyrillos said, "I don't want to stay here any longer!". He took his asylum application, tore it up and overnight he found himself back in Ukraine, in a war. And this is where Kyrillos' ends up, back in the Ukraine where he tried to kill himself again... a very difficult and sad story, indeed. But my point is that any young person who acts a little bit out of the

box, is not your typical youngster or is a young person with disability, the legal, social processes take way too long.

- Yes, the legal procedures do take much too long. So Vasilis, you just described the case of a child who had been brought up in institutions, a child who had his behavior altered, started life with a slight delinquent attitude, who he ended up as you just sadly told us. In my opinion, which is based both on experience in institutions and on social scientific knowledge, I believe that institutions are not able to support a child with these characteristics. This child, Kyrillos, probably needed a relationship with stable, supportive persons. We must take into consideration however that this doesn't necessary mean that everything in his life would have been great, but that's our starting point, the development of a human relationship with figures of reference. Unfortunately, the institutions do not have this as a central goal in the support of the children they host, they do not have the ability, nor very often, the knowledge and philosophy of understanding how important this relationship actually is. If this area is not developed and does not function, chances are that the child will not have a good development in later life, nor a good ending. If he does, then it's just a coincidental occurrence. Chances are, that his life will be much more difficult in an institution or children's housing, and that's why we believe that in an institution...

- It truly hurts me that you state that in all probability a child entering a child protection institution will not likely have a good development.

- We have now established this opinion through research and it has also been established that the development of children who are raised in institutional hospitality settings is not equivalent to the development of a child who grows up in a family environment. And this, Vassilis, which has certainly been stated many times at numerous conferences, has emerged from in-depth investigations that commenced in the 80s, but mainly in the 90s, especially in Romania, where there were large numbers of children raised in institutions. Much research was carried by renowned social scientists and through this we have drawn conclusions that have had global impact. The results clearly indicate the case for deinstitutionalization. We must shut down the institutions and all these children have to be raised in a family environment, as much as this is possible.

- If someone gave you... let's say tomorrow morning a foundation gave you 50 million Euro to build to create an infrastructure with facilities that would support young people, like the ones we have been talking about all this time, including children with disabilities though functional – what would you focus on? The field of education, the field of employment or housing? What would you create?

- I don't know if only one thing would be needed or a combination of things. Certainly, however, the hospitality area should resemble what we call a "family unit structure". This house or houses would accommodate only 4 - 6 children or people, trying to meet their needs as individually or personally as possible, just as a family does. In other words, you Vasilis have a child, you focus on this child, you look at his needs and you try to do the best you can to meet them. If you have 2 children, you take care of these 2 children, and you do your best for them. This is exactly how a children's home should function.

- This question is for my personal curiosity: the "mothers" in the SOS Children's Villages, how does this "mother model" work?

- It has worked quite well in terms of restoring what we were saying before, the relationship that a child needs to develop, with a stable reference person, one that the child can rely on. We also try to have

women, if any exist, that fit the "Greek Mother" profile as we say jokingly say. The children trust these women, they like to call them "mother", "mom" or whatever else.

- Do the children or the mothers like it?

- They kids like it...

- And the mothers?

- And mother, yes, she accepts this role. The children understand she is not their biological mother. Moreover, all our children, with very few exceptions, have biological mothers. Some have contact with their mothers, but they also build a relationship with the SOS mothers, which is a lifetime relationship. To give you a touching example: we have SOS mothers who are now retired, but during their careers may have raised 20, 25, 30 children – imagine there are mothers who have raised this many children. Anyway, these mothers tour all over Greece! They go to christenings, to weddings, to important moments in their children's lives and we fully support them.

- Have any of the SOS mothers written books?

- No. But there are moms who have incredible experiences to share with us.

- Mother of 25 children... of course!

- And mothers, who have received so much love from all these children.

- Don't they become overly attached to the children? That is cling to them? Do you have to work with the mothers as far as boundaries or limits are concerned?

- Yes, there is the risk of over-attachment. But we work with the mothers on setting boundaries, so even if they get carried away they have the support so they don't... so this unhealthy attachment stops. But, I will tell you something – it's very difficult for us to find "mothers" for the SOS Villages because nowadays women do work, that's their profile, so we cannot find any "mothers". In other countries, with similar children's villages, before they had to shut down due to lack of "mothers", they had tried "Fathers" SOS. Here in Greece, we have not tried this. We had thought at one point to try using a couple, father - mother, but finally we didn't go through with it. The Father Figure, or role, we tried to fill it through the director of our institution. I, for example, have a symbolic role, a role as a symbolic father to the children. Until recently, the director and his family lived in the village. Actually, I am the first director who does not live within the village, as the previous ones did. You have to take into consideration that the educators are usually men, so the "male role" is filled a little bit more. I agree with you however that the children need a dad, too. A role which has been quite degraded, downplayed in our country. I feel it is something that we need to work on more, on an individual level, we as fathers, but also collectively as the Greek society to enhance the role of the father.

- Lastly, in your opinion, if you had to cut something out from one or from all these institutions that you have worked in, what would you cut out that you believe strengthens institutionalism?

- I don't know if I would cut something out or I would just stop what we call "institutional hospitality" as a whole. I don't believe in institutional hospitality anymore, and I know this sounds a bit like an oxymoron because I am the director of an institution. I would like to point out that we don't like to say that we are an institution, but rather a hospitality home for children, operating under different

standards. We feel that deinstitutionalization is the way to go and we have worked very hard on behalf of the children. We want them to go to a family and not remain in the village for a long time and we implement this attitude. Today I had to say goodbye to 2 children from the village who joined a family.

- Oh, how nice!

- Last week another child left and next week one more leaves...

- I imagine that this kind of work is similar to that on Aegina island, where there is a bird haven, where you release or free a bird, an eagle!

- Usually, we have a party every time a child leaves the village, and all the children participate as well as the foster parent(s). We also invite the children's friends from school, we have a very big party. We have a great time, we dance... a great time, indeed.

- Thank you very much!

- I thank you, Vasilis! I am very happy to see you and let's keep in touch.

- Yes, let's keep in touch. Take care.

- Yes. Take care!

Male voice: Disability? Don't stick to stereotypes. To learn to live together in a world for all.

To never miss an episode of the Hop On Inclusion podcasts, follow us on Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts, Podbean, and of course www.hoportunclusion.com.